

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia: **BRAȘOVU**, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Expansiunea francoasă nu se primește. Manuscrisurile nu se restituie.
Strourile de anancturi: **BRAȘOVU**, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena H. Mosse, Haasenstein & Vogler (Ott. Mann), H. Schalk, Alois Herold, M. Duka, A. Oppelt, J. Dornenberg; în Budapesta: A. F. Goldberger, Edition Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie garmană pe o colină 6 cr. și 90 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tacita și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seră 10 cr. v. a. sau 80 benz.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 19)

„Gazeta” ese în fâ-careți
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un an 12 fl., pe șese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile poștale din țatra și din afară și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov: a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagatului I.: pe un an 10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 101.—Anul LVI.

Brașov, Duminecă, 9 (21) Mai

1893.

Mișcarea în monarchia noastră.

Brașov, 8 Mai v.

De mult n'a domnit atâta neliniște în monarchia noastră, de mult nu s'a dat pe față nemulțumirea poporilor ei așa ca acuma, când din toate părțile sosesc sciri alarmătoare.

Dincoace de Laita, în statul ungar, luptă mare între biserică și stăpânire, între națiunile nemaghiare și sēmēnția maghiară, între partidele maghiare însăși, cari în nesățul lor de putere nu se pot împăca nici ele cu starea lucrurilor.

Dincolo de Laita, în țările austriace, luptă între slavism și germanism; între partidele și clasele, ce se rașimă pe guvern, care le părătesc, și între partidele naționale, cari pretind, cu energiă tot mai mare, egala îndreptărire a națiunilor; în deosebi luptă înverșunată în Boemia pentru dreptul public al regatului și pentru limba națională.

Până și în mica Bucovina s'a aprins focul luptei pentru limbă și egală îndreptărire națională. Cu bucurie vedem, că frații noștri bucovineni, sătui și ei de împilările și asupririle necurmăte, își ridică acuma glasul, cerendă respectarea limbei române și a drepturilor poporului român.

Tote acestea sunt semne învederate, cari dovedesc, că sistemul de ocărmuire al monarchiei dualistice de astăzi numai bun și dăinuiitor nu este.

Și într'adever, n'a putut fi o idee și un plan mai greșit, decât acela, de-a face stăpân peste poporele monarchiei pe Maghiari și pe Nemți, și a lăsa pe mâna acestora marea și sfânta cauză a egalei îndreptăririi a poporilor monarchiei.

Fost'au bărbați de stat înțep-

lepti, cari au prevădută, că este cu neputință de-a împăca și de-a mulțumi poporele monarchiei pe calea apucată. Două-șeci și cinci de ani de dualism au fost de ajuns, ca să dovedescă, că prevederile lor erau pre întemeiate. Dorințele și aspirațiunile Maghiarilor și ale Germanilor se opun fășiș dorințelor și aspirațiunilor Slavilor și Românilor monarchiei.

Prin tendințele de maghiarizare și de germanizare, s'a creat o stare de lucruri, care necum să fiă favorabilă dezvoltării naționale a celorlalte popore, o amenință și împedecă în modul cel mai primejdios.

Nici-odată, de când există această împărăție, nu s'au dat pe față atât de multă nisuințele de cutropire națională; nici-odată luptele poporilor nu au avut un caracter mai pronunțat de lupte pentru existența națională, ca acuma.

Maghiarii vor serba mâne la Budapesta memoria luptătorilor lor, căduți la 1848—9 în asaltul asupra fortăreții Buda. Mulțumită politicii lor intolerante și agresive, ei vor fi singuri la această serbare; nu vor lua parte la ea nici națiunile nemaghiare conlocuitoare, nici puterea armată, ba nici chiar armata honveșilor. Guvernul însuși va sta la o parte, precum a declarat ministrul-președinte în dietă.

Cu totul altfel era să iasă această serbare națională maghiară, în memoria luptătorilor pentru libertate, decât cei ce o serbeză aș ar fi știut să prețuască libertatea câștigată, ferindu-se de-a căde în același păcat ca asupritorii lor de mai înainte.

Nu erau aș singuri și izolați Maghiarii la această serbare națională a lor, decât ar fi știut să

fiă drepti față cu poporele conlocuitoare; decât ar fi respectat și libertatea și drepturile acestora, precum ceru să li-se respecte libertatea și drepturile lor.

Dér politica nenorocită, ce-a purtat-o conducătorii politici maghiari de 25 de ani încóce, a împins pe Maghiari într'o direcțiune dușmană libertății și egalității poporilor, și etă, că astăzi ei sunt izolați ca nici-odată, cu tot favorul, de care se bucură din partea coronei, și cu toate că îi ajută mult și încurcatura situația generală politică.

Marea mișcare, ce se manifestă aș pe tot cuprinsul teritoriului monarchiei pentru egala îndreptărire națională, trebuie să fiă o viuă dojană pentru cei ce în orbia lor mai cuteză și astăzi a atenta la libertatea poporilor. Pentru noi, cei asupriți, ea va fi o încurajare mai multă, ca să sustinem cu tărie și abnegare de sine lupta sfântă pentru naționalitatea și drepturile noastre.

CRONICA POLITICA.

— 8 (20) Mai.

Mâne se va desvâli în capitala ungară, Budapesta, statua honveșilor căduți la 1848—49, cu ocazia ocupării cetății Buda, apărată de armata austriacă. Statua acesta a dat mult de lucru „marilor” politici maghiari. Desvâlirea ei era să se facă încă în toamna anului trecut, dér acesta nu s'a întâmplat, fiindcă neîmpăcării șovinisti ungaruri n'au voit, ca conformă programului, să se încununeze și statua generalului Hentzi și a soldaților austriaci căduți eroicesc în lupta dela Buda, ba au dus lucrul până acolo, încât în adunarea generală a honveșilor dela 1848—49, programul guvernului a fost respins. Ideia desvâliirii statuei însă n'a rămasă mórta; ea a fost reinviată în curend și de luni de zile se fac pregătiri mari, ca cu privilegiul acesta să se

facă o „serbare națională” generală, la care să ia parte tot omul cu pinte și calpaot. Dér nici în cartea sorții Ungurilor nu este scris, ca să se implinescă toate dorințele lor destrăbălate. De astădată au pățit-o și ei. Opoși'a ungarăscă din dietă cerea, ca la serbarea desvâliirii statuei, să ia parte și dieta și guvernul; să potă asista în uniformă și oficerii armatei comune, și cei din rezervă, apoi honveșimea și gendarmeria. Ministrul președinte însă nu s'a învoit de loc și astfel: guvernul ungarăsc nu va lua parte în mod oficial, dieta însă va fi reprezentată prin o deputație, care va depune și o corună. Ce privește armata, lucrul stă și mai pe neplacul Maghiarilor. Comandantul suprem al corpului militar din Budapesta, generalul Lobkowitz, a dat un ordin, prin care opresce oficerilor armatei comune, de ori ce categoriă, a lua parte în uniformă la serbare. Asemenea ordinațiune a dat și ministrul de honveși br. Fejervary, prin care opresce oficerilor dela honveși a participa la desvâliirea statuei. Ordinațiunile acestea au turburat réu pe opoșiionali unguri din dietă; ei au făcut interpelațiuni guvernului, pe care l'au criticat și batjocorit fără cruțare, ca pe-un guvern slabănog și plecat servul Austriei. N'a folosit însă nimic, căci majoritatea dietei a votat pentru cele ce a făcut guvernul. Astfel dără serbarea ungarăscă de mâne va avé caracter mai mult particular, căci de față nu va fi, cum se exprimă „Budapești Hirrap”: „regele, guvernul, Kossuth și Görgei, apoi soldații maghiari, urmașii honveșilor dela 1848—49... Rușinea acesta nu vom uita-o”, dice numita fôia.— Bieții Kossuthiști.

Scirile ce le-am primit zilele aceste din Cernăuți ne vorbesc de un nou conflict în Bucovina. Conflictul acesta s'a ivit din incidentul unui proces dintre studenții români bucovineni și membrii societății polone „Sokol” din Cernăuți. Lucrul s'a petrecut astfel: În véra anului trecut Polonia din Bu-

FOELETONULU „GAZ TRANS.”

Eliberarea Fatimei.

— Povestire arabă —
(Urmare).

Când Mustafa se deșteptă, în crepusculul zilei, se văd numai singurele în cort. De-afară însă mai multe vorbe îi ajungeau la urechi. Dintre vorbitori, elă cunosc vocea lui Orbașan și a ticălosului pitic Hazan. Ascultându mai departe, fiori reci începă a-i trece prin tot trupul, căci așrisitul de bētrân cerea cu stăruință dela Orbașan uoiderea lui. Dacă nu-lă uoidem, se soi vêtave, că acest puiu de scorpiă, care sēmēnă așa de bine cu drăcoiul, cum va ajunge la un oraș, ne va trada,—dicea infernalul pricoliciu. Da, el ne va trada sigur; astăzi, vêtave, omul se nu credă nici la cămașa de pe el, de cum la un d'al de nu știu cine-i! Dă-ni-lă să-l uoidem, auți vêtave!

— Destul, sēlbaticule Hazane, răspuse Orbașan. Acesta e ôspele meu și dreptul ôspelui înaintea mea e un drept sfințit de Mohamed. Ce vină pōrtă acest

sērman cālător, pentru-că sēmēnă cu cālăul de Muley? Eu aș în el un suflet bun, o inimă curată, care nu pōte face réu, cu atât mai puțin mă tem de trădare. Nu, nu, Hazane! Mergi și-ți stinge setea de sânge colea la Muley, ticălosul, și atunci apoi întră în cort!

După ce Mustafa se sculă, Orbașan întră la el.

—Pace ție, Mustafa! dice el. Cum ai durmit? vino la dejun, că apoi te vei pregăti de drum.

După ce dejunară, eșiră afară, unde-i așteptau doi cai bine înșelați. Ei se aruncă în șea, dără pinte roibilor și în scurtă timp dispără din ochii lor spelunca cu corturile, ér ei se perdură pe drum prin pădure, un nor de praf lăsându în urma lor.

Mergendu, Orbașan îi istori lui Mustafa, că acel ticălos de paș i-a promis odată, că-i va suferi în ținutul lui și nu-i va prigoni, dér nu și-a ținut vorba. În zilele trecute el i-a luat banda la gōnă și de ce din cei mai voinei băieți, cădendu în mâna lui, au fost omoriți în cele mai înfiorătoare chiuri. De atunci s'a tot muncit să pună

mâna pe el, dér nu i-a succed. Acum însă, dicea banditul hotărît, după ce chiar eu cu mâna mea îi voi trage pielea, voi face foc peste spurcatul trup, ca astfel să-și ia pedepșa meritată pentru călcarea cuvântului dat!

Mustafa tăcu mulcom și nu cuteza a dice nici albă, nici neagră, căci îi părea bine, că a putut scăpa el tēferă din acest înfiorător furnicar de sēlbătcoiml.

După ce ajunseră afară din pădure și după ce Orbașan îi spuse lui Mustafa cum și pe unde să ia drumul, își luă rămasă bună dicendu-i:

Mustafa! Tu mi-ai fost un ôspe forte plăcut. Nu voi să te mai rog, ca nimēni să nu spui despre cele ce ai pățit și ce ai vădută. Din nenorocire tu ai fost persecutat și maltratat fără nici o vină. Eu o știu acesta și-mi pare réu. În sēmă de părere de réu, etă primescă acest hangert al meu și decât vre-odată vei avé lipsă de ajutor, vino la mine și-ți voi fi la dispoșiă cu viața mea, în totdeuna și la ori-ce întâmplare. Apoi punga acesta îți va face călătoria mai ușor! — dice el în fine

intințendu lui Mustafa pe lângă hangert și o pungă cu bani.

Mustafa îi mulțami ferbinte, hangertul îlă prim bucurat, dér punga o înapoiă lui Orbașan, dicendu, că nu e vrednic de așa ceva.

Acesta îi mai strinse odată mâna călduroasă și apoi aruncându punga în drum, dete pinte calului și în momentul următor se perd în desișul codrului. Vēdendu Mustafa, că nu-lă mai pōte ajunge, ridică punga, care era îndesită de galbin, ce-i furau vederea. El ingenuchiă atunci și cu lacrimi în ochi mulțami lui Dumeșeu și lui Mohamed pentru ceresca lor milă, implorându-le binecuvēntarea asupra lui Orbașan, marinimosul bandit, ca să-lă pădēscă de năpaste, apoi încălecă și porni spre Balzora.

III. Sub masca lui Muley-Pașa.

A șesă și după pornirea din Aca-rabia, Mustafa ajunse abia la porțile orașului Balzora. Câtă ce întră în oraș, luă drumul spre piēță, cugetându, că nu se va fi spart încă băloinul de rob, dér întēlnindu-se cu nisec ômeni, întră cu ei în vorbă și află, că tērgul s'a is-

ovina au făcutu demonstrațiuni politice mai alesu contra Românilor, cu ocazia inaugurării unei societăți de gimnastică poloneză. Demonstrații poloneze năvăliră și într-o grădină dela unu hotelu, unde se afla o societate românească. Erau și mulți studenți români. Polonii fuduli începură să batjocorescă pe Români. Tinerii studenți români, ne mai putându suferi obrăznicia polească, li-an răspunsu cu ce trebuia, așa că „viteji” Poloni o luară la sănătoasă. De-aici se născu unu procesu contra studenților români, care s'a pertractatū dīlele acestea in Cernăuți. Judecătorul însă n'a voitū să ia in limba românească la protocolu mărturisirele Românilor, deși acușatii au stăruitū multū pe lângă acesta, ci cu rară obrăznicia a cerutū, ca cei ce sciu nemțesco să-și facă mărturisirele in limba nemțesoă. Ba judecătorul sumețitū a luatū chiarū și cuvântul apărătorului romănu, care protestase contra volnoiei nemțesci. Acesta a produsū mare neliniște. In dieta bucovinēna deputații români au făcutū o interpelare prin graiulū d-lui Zotta, cerendū luarea de mēsurī, ca pe vitorū sē nu se mai întēple astfel de casurī de nedreptate. Despre tōte aceste a scrisū in modū romānescū și energicū și fōia națională romānescă din Cernăuți „Gazeta Bucovinei”, inferandū după vredeioia purtarea neomenescă a judecătorului. Numērulū foii in care s'a scrisū despre acestā ilegalitate a fostū însă confixatū de procuratura din Cernăuți. — Nicī Nemții nu suutū mai bui decātū Ungurii!

In Praga, capitala regatului boemū, s'au întēplatū dīlele trecute mari turburări. In dieta provincială s'a așternutū unū proiectū de lege, prin care se dispune inființarea unei judecatorii ceruiale in Trautenau. Partida Cehilorū tineri vedeau in acestū proiectū unū pasū îndreptatū contra programului lorū politioi; ei dīceau, că prin proiectulū acesta se urmāresce imbucătătirea țerii și este îndreptatū contra independenții și unității regatului boemū. Au pretinsū dela președintele dietei să ia dela ordinea dīlel proiectulū; acesta însă nu s'a inuoițū și de-aici s'au născutū scene forte furtunose. Cehii tineri, prin protestările lorū energice, au făcutū, ca debaterile asupra proiectului sē se intrerupā de totū și deputații germani și marii proprietari au părăsitū sala. In urmă au eșitū și Cehii tineri. Sēra, o cētā de omeni neouoscūți au spartū ferestrele casnei aristocratilorū boemī, ale principelui Lobkowitz ș. a., demonstrandū astfel contra aristocratilorū, cari nu mergū in politica cu poporul. La ordinulū prē inaltū alū Majestății Sale monarchului, dieta a fostū inchisā.

In cercurile politice din Viena și Pesta se vorbesce mult de unū articulu apărutū in „Kölnische Zeitung”, care atacā forte aspru ministeriulū Wekerle. In acestū articulu i-se dā mare insemnătate votului de neîncredere, ce l'a cāpētātū dela magnați guvernulū ungurescū și se dīce, că acestuia îi va fi cu neputință a-și duce la sfērșitū programulū sēu bisericescū-politicū. Sașii din Transilvania suntū provocāți in acelu articulu de a lua poziția față cu guvernulū ungurescū din cauza matriculelorū civile. Forte bātătorū la ochi este, că gazeta cea mare din Colonia condamnă politica financiară a lui Weckerle, susținndū, că urcarea agiului e pricinuită de greșelele acestuia făcute la regularea valutei, sēu a etalonului de aur. Dr. Weckerle, prin reua concepțiune a regulării valutei, a stricatū totū ce a dobēnditū până acuma ca ministru de finance.

Diarulū vienes „Presse” criticā șovinismulū maghiarū din incidentulū debaterilorū asupra desvēlirei monumentului honveților. „Maghiarii falsificā etnografia”—dīce „Presse”— și din cauza acestā in țerile corōnei Sf. Stefanū suntū numai Maghiari; o altā naționalitate nu e nicī recunoscută, nicī nu suntū luate in considerațiune dorințele sēu lipsurile ei. O armată „comună”— ei, acestā esistā numai, fiind-cā majoritatea uitată de Dumneșeu a inventatū o in anulū 1868, dēr pentru Maghiarii opoziționali esistā in lumea acestā numai honveți. Aceștia in casulū seriosū vorū „mântui” de ori ce catastrofā Ungaria și monarchia.—Ce trebuie sē mai dai pe părerile, tradițiunile și simțemintele moștenite ale armatei comune?!—Sunt astfel de timpuri, ca cāți-va șovinisti, fără ca sē nu provoce o primejdiā politicā, sē cuteze a incerca sē desprețescā și sē șgudoe amintirile și tradițiunile armatei și ale naționalităților nemaghiare? N'ar fi mai potrivitū, mai patrioticū, decāt s'ar evita astfel de ațfări la ori ce ocaziune, decāt s'ar face totulū, pentru ca acele elemente și factori — cārora le dā impulsulū șovinismulū maghiarū cu demonstrațiunile sale nemărginite și fără gustū pentru Kosuth — sē se domolescā, și sē se imblāndescā, decātū sē se dea unei nemulțumiri ascunse și sē conluere la consolidarea statului ungarū!

SCRILE DILEI.

— 8 (20) Maiu.

Adunări de protestare. In tōte părțile locuite de Romāni din Transilvania și Ungaria s'au ținutū adunări de protestare contra reformelorū bisericesci politice ale guvernului ungurescū. O astfel de adunare se va ținē māne, in 9

(21) Maiu in cerculū electoralū alū Șiriei, in localitatea comunei bisericesci de lângă școlā gr. or. din Șiria. — Adunarea de protestare din Chișineu, ținută in ziua de 3 (15) Maiu, a reușitū preste așteptare bine. De față erau cam 3000 de Romāni. Celū dīcētū vorbitorū a fostū protopopolul gr. cat. diu Cheriluşu, Ionū Popu, care făcēndū o scurtā ochire asupra suferințelorū nōstre din trecutū, asupra nedreptăților, ce nēmulum romānescū din acestā țērā le suferē in prezentū din partea dușmanilorū nōștri, combatū cu efectū nīsuintele stăpānirii unguresci de-a ne maghiarisa și sfērși prēmāriindū limba nōstrā romānescă, prin care ui-amū susținutā naționalitatea. Preotulū diu Șiolu, d-lū I. Iercanū, combatū apoi cu succesū proiectele guvernului din tōte punctele de vedere. Mai vorbi d-lū I. R. Șirianulū. după ce d-lū advocatū din Chișineu, Dr. G. Popovici ceti unū proiectū de rezoluțiune, pe care adunarea îlā primī cu unanimitate. Adunarea a decursū in cea mai bunā ordine.

Stipendiu pentru o călătorie industrială in streinătate. Camera comeroială și industrială din Brașovū a decisū, sē esorie două stipendii de cāte 250 fl. v. a. pentru acei tineri industriași, cari vorū a se perfecționa in străinătate in specialitatea lorū. Acei tineri industriași, bine instruați, cari voescū a se perfecționa la o școlā specială din streinătate, suntū invitați ași trimite petițiunile lorū provēdute cu unū timbru de 50 or. camerei comeroiale și industriale până in 10 Iunie 1893 n. 12 ore la amiazi. La aceste stipendii potū concura tineri industriași de pe teritoriulū camerei, adecā din comitatele Brașovū, Sibiu, Tērnava mare și Făgărașū. In petițiune are a se spune numele, locuința, raporturile familiare, specialitatea aleasă de concurentū, apoi planulū esactū alū călătoriei, ce voescū a o face. Apoi concurentii au a arāta cāte limbi sciu, atestat-le asupra ocupațiunei de până acum și studiile absoluate, precum și unū atestatū de moralitate eliberatū de autoritatea politicā. De preferitū suntū lucrătorii in lemnū.

Fomete in Elveția. Din Zürich se telegrafiazā, că in cele mai multe cantōne s'a hotāritū a se da poporațiunei ajutorē de statū in vederea primejdiei de a isbucni fometea. Ingheturile și uscāciunea au pricinuitū pagube forte mari, cari se urcā la 100 miliōne. De luni de dīle n'a cācutū pioie, astfel că vegetațiune mai de locū nu se aflā până acum.

Ucenici pentru meserii aflā locū in Brașovū la următoarele meserii: pantofăria, cismăria, cojocăria și două locuri

la strugăria. Informațiuni la d-lū N. P. Petrescu, președintele Asociațiunei meseriașilorū romāni.

Furnisare de lemne. Direcțiunea căilor ferate de statū ungarē are lipsă de materialū de lemne de lucratū pentru anii 1894—1899. Pentru acestā se esorie pertractare de ofertā. Terminulū pentru prezentarea ofertelorū este 9 Iunie a. o. la 12 la amiazi. Vadiu este de 5% din valōre furnisārei. Informațiuni mai deaprobe se potū afla in biroulū camerei comeroiale și industriale din Brașovū.

Vegetațiunea la noi, din cauza ernei îndelungate, s'a intārziatū atātū de multū incātū nicī astăzi 8 (20) Maiu, Tēmpa, acestā podbā a orașului nōstru, nu este încă nicī acum pe deplinū inverditā.

Maiatū. Societatea sodalilorū romāni din Brașovū va arangia Duminecă in 9 Maiu v. o. o escursiune in Stejerișū, la care invitā pe toți binevoitorii Asociațiunei pentru sprijiniere meseriilorū. Plecarea va fi la 1 orā p. m. din Grōverī. La casū decāt timpulū va fi nefavorabilū, excursiunea se amānā pe altā datā.

Clubulū lucrătorilorū brașoveni invitā la producțiunea și petrecerea colegială, ce o va arangia māne Duminecă in 21 Maiu s. n. 1893, in sala hotelului „Union”. Producțiunea constā din piese teatrale, soluri, coruri pentru bărbați și amestecate in limba romānā, germanā și maghiarā, intre cari și piesa teatralā Nunta țērānescă, tablou naționalū, de V. Aiecsandri. Prețulū intrārei de persoanā 50 or. Inceputulū la 1/8 orē sēra.

Intrunire de fișpani. Din incidentulū jubileului din anulū trecutū alū incorenării monarchului, toți fișpanii au hotāritū, ca in totū anulū in 7 Iunie sē se intrunescā in Budapesta. Prima intrunire se va face in anulū acesta. Toți in corpore vorū face cāte o visitā ministrului președintē și ministrului de interne.—Și ce vorū mai face...?

Musica militară va cānta māne pe promenada de josū. Inceputulū la 11 1/2 orē a. m. Programa este următoire: 1. Wagner F.: „Weana Blasengerlū” marșū. 2. Kreuzer: Overturā la operā: „Das Nachtlager in Granada” 3. Öhl-ohlögel: „Roland”, valsū din operetā. „Der Schelm von Bergen”. 4. Rosekruuz: Fantasie din opera „Mein Öesterreich” pentru trāmbiță. 5. Mascagni: Marșū din opera „Freund Fritz”. 6. Strauss. Poutpourī după motivele operetei „Die Fiedermaus”.

Concertū. Musica orășenescă va da Lunī 22 Maiu n. o. unū concertū in sala

prăvitū deja de două dīle. Ei îi spuserā tot odatā, că la acestū tērgū au fostū aduse două robe atātū de frumōse, incātū toți cumpērătorii de fete numai pe lângā ele se incurcau, dēr erau și de totū scumpe.

Nu mi-ați putē spune, decāt le a cumpērātū cineva, sēu nu? întrebā Mustafa pe omeni, dāndū-și aerulū unui omū bogatū și neguțatorū mare de robi.

Ba cum sē nu? le a cumpērātū pe ambele unū bogatū cu numele Thiulicoșū, care este unū omū din viță mare, însă acum bētrānū. Elū șēde in depārtare de 40 ore de orașū. Omenii îi mai spuserā, că numai erī după amēzi a plecatū Thiuli dela bālcu cu robele cumpērate.

Mustafa era gata sē incalece și sē fugā până îl va ajunge, dēr scindū, că singurū nu va fi in stare sē rāpescā robele dintre haita de argați ai lui Thiuli, își făuri unū altū planū, cu ajutorulū cārui spera, că-și va putē ajunge ținta. Elū își aduse aminte, cātū de tare sēmēnā cu pașa lui Sulieica, pentru care era sē și perdā viēta. Decī se gândi sē se prezente la Thiuli sub numele de Muley-pașa, locțiitorulū lui Sulieica, și

astfelū cānd îi va fi timpulū binevenitū, sē-și scape sora și amanta din robia bētrānului Thiuli.

Așa gândi, așa voi și așa făcu.

Elū își cumpērā servitorī, cămile și cai frumōși, apoi haine scumpe și, cu unū cuvētū se imbracă ca unū mare Pașā, cāci avea din ce, fiindū bogata pungā dela Orbașenū in māna lui. Astfelū gātītū, porū intre robii sēi cātrā palatulū lui Thiuli și a treia dī sosi la pōrta palatului. Acestū palatū era ziditū pe o luncā frumōsă și jurū imprejurū incinsū de zidū, care pārea atātū de inaltū, mai pe cātū palatulū. Mustafa își unse mustățile și barba cu o farbā nēgrā, ér obrazulū cu mustulū unei rădēcini, care-i da o colōre nēgrā-gālbue, și astfelū era Muley-Pașa, locțiitorulū, in picōre. Nimenea n'ar fi fostū in stare a'lu deosebi de acesta. După aceste trimise pe unulū dintre argații lui in palatū, ca sē cērā sālăș de nōpte, in numele marelui Pașā-Muley, locțiitorulū lui Sulieica.

Argatulū se întōrse curēndū, insoțitū de patru servitorī frumōși imbrācați, cari îlā luarā pe Mustafa din șa și-lū duserā pe susū până la treptele

de marmorā, pe unde îlā insoțirā in palata lui Thiuli.

Acesta era unū flăcău bētrānū și cu chefa mare. Elū primī cu mare pompā și multū obiceiū pe nou sositulū pașā, apoi așternū masa cu cele mai alese bucate și cu cele mai scumpe sorbituri.

Dupā mēsā Mustafa incetulū cu incetulū aduse vorba despre cele două robe, că a auzitū, că suntū așa de neasēmēnate. Thiuli le lāuda, cupriusū de bucuriā, și spuse suridēndū de fericire, că așa robe nu are nicī sultanulū din Maroco, numai că par'că acum suntū sēlbatece și atātū de supērate, incātū nu e chipū sē pōtā sta cātūși de puținū de vorbā cu ele. Spera însă Thiuli, că in curēndū frumōsele robe se vorū invēta cu viēta acestā și vorū fi mai prietinose.

Mustafa mulțami pentru căldurōsa primire, ce i-a făcutū, apoi se retrase in odaia d'alături, care i-o destinase Thiuli pentru nōpte; se culcā și adormi cu cele mai frumōse speranțe.

Abia durmise Mustafa o orā și etā că o rață de luminā îlā deșteptā din somnū. Lumina îi cādea tocmai in față și îi orbea vederea. După ce-și ridicā capulū și privi mai cu luare-aminte, se po-

meni că stā inaintea lui, cu lampa in mână, nimurugenia de picōu bētrānū din cortulū lui Orbașanū. Mustafa își mușoa buzele și se întreba pipāindu-se, decāt in adevērū așa este, ori dōrā numai visēzā.

Ce vrēi la patulū meu, Hazane, întrebā Mustafa după ce se reculese din prima buiguēlā, cu unū tonū rēstitū și poruncitorū.

Mai incetū! răspunse acesta, arātāndū-și unū șirū de dinți albi fildeșū, prin unū risū sarcasticū infernalū. Am gācitū cu ce gānduri ai venitā aici, Mustafa. Decāt tu te-ași duce la furei, tu m'ai spēndura și pe mine și pe vētavulū nōstru — că i-am spusū eu bine, că tu ești unū mincinosū. Acuma însă am altā ceva cu tine....

Nainte de tōte spune, cum ai venitū aici? strigā Mustafa infuriatū.

Indatā și-oiu spune și acestā. Eu n'am pututū duce mai departe cu Tarele din minutulū nenorocitū, cānd tu ai fostū la casa lui. A a fostū vina, că noi ne-amū certatū și de atuncī Tarele nu dā pe mine o para. Înțelege decī, că tu trebuie sē-mi dai mie de soțīā pe frumōsa ta sorā Fatima. Ast felū pacea e gata și eu îți voiū ajuta, ca sē

hotelului Central Nr. 1. Inceputul la 7 $\frac{1}{2}$ ore s'era.

—x—

Trenuri separate la Nou și retur. Duminecă și Luni, 21 și 22 Maiu Rosaliele catolice vor circula de la alea de jos, Brașov, la Nou (lângă Dîrste) următoarele trenuri separate:

I Dela alea de jos la Nou:

1	tren	placă	la	1	ora	8	min.	d. a.
2	"	"	"	2	"	38	"	"
3	"	"	"	7	"	8	"	"

II Dela Nou la alea de jos:

1	tren	placă	la	1	ora	57	min.	d. a.
2	"	"	"	6	"	30	"	"
3	"	"	"	7	"	47	"	"

—x—

NECROLOGŪ. Elena Mustăț, soția d-lui învățător pensionat Savu Mustăț din Remetea-Pogănicu, a răposat la 30 Aprilie v. c. în anul al 50-lea al vieții și 23-lea al căsătoriei. — Fi-i țărâna ușor!

Sciri telegrafice.

Praga, 19 Maiu. Guvernatorul Boemiei contele Thun și-a dat dimisiunea din cauza evenimentelor din urmă.

Românii din Viena și 3 (15) Maiu.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.”)

Viena, 17 Maiu a. c.

Câți Români sunt în Viena?

Asta-i greu de spus; greu pentru că numărul lor se perde cu desăvârșire în oceanul lumii germane de aici. Indexul pentru adresele Românilor din Viena, o cărticică de 402 pagini, ne lămură — deși numai în mod vag — asupra cestei din vorbă. Conspicuitatea acesteia conține aproape 150 de nume românești. „Coloniștii români” din Viena, precum îi numi foarte nenorocit nu știu cine cu ocazia unei întruniri sociale, sunt în partea lor covârșitoare studenți și numai în linia a doua omeni cu poziții sociale. Un contact mai intim între tinerime și bătrâni lipsesc. Căusele acestei triste apariții sunt diferite. Mulți își tem, și nu fără temei gîngășul lor post, alții sunt era prea cosmopolit, în mulți au murit aproape toate simțirile naționale și idealurile tineretii, făcîndu looî intereselor de conținut mai real. Se'nțelege, că aflăm și între Români cu stare unele excepții demne de totă lauda, bărbați cu pîră curant, der inimă tîră, i-am putea chiar numi, cu toate că ar produce sange rău între ceilalți „mecenati” ai bieteii causei române. Apoi da! Așa-i lumea, și pace! Visurile trecu, trece entuziasmul, focul din vine se stinge, iernă albă și rece se aședă în pepturi, pe cap ninge ningul ei, harfa pică trudită din tremuranda mână, amuțesou cîrdele ei...

Amuțesou! Sorele în vestu apune, spre a se renasce întinerit în purpuriul osti, luminand cu noua-i lumina vechile monumente din timpuri stinse, martorii mați ai unui trecut titasiou. Dulce luciuri auriu se revarsă asupra imbrănitului câmp de libertate, armonii tainice și ne'nțelese sună prin primăvariu vîzduh, înflorosi vechii arbori de nou, er în umbra lor vîzsed duloi visuri de libertate urmași iobagilor de odinioară, pe cînd buzele lor șoptesou cu sfințenia cuvintele „3 (15) Maiu”.

Ară insemna a turna apă în ocean, de am încerca să vorbim la locul acesta de însemnătatea celor ce s'au petrecut pe Câmpul Libertății dela Blașiu, trecem de la descrierea festivității arangiate de Români din Viena cu ocazia și în amintirea memorabilei zile.

Timpul era frumos, sorele lucia așa precum ilu deseriu poșii în romane. Pardesie nu erau de loc necesare, o împrejurare încuragătoare pentru patrioții tineri, cari dispun numai de simț național și mai puțin de haine luxose. Vagonul de tramvai, care intrunia pleiada junilor, era ticsit de plin. Nemții, cari se aflau într'ensul, priviau plin de curiositate naivă la străinii pelegrii, ceși petreceau într'o limbă necunoscută lor. Neamțu-i Neamț; elu ce nu scie întrebă. Așa s'a întemplat și acuma. Din fericire era și un istoric între Români, cunosou de hrisove și dușman neîmpăcat al teoriilor profesorului Moldovan Gergely. Grațiu acestui mădularu cinstit al societății de aici, se'ncepă o viuă conversație între Nemți și densus, conversație, care sefoia sistematic istoria românească, lămurind pe Nemți și asupra celor mai întunecate periode istorice. Tramvaiul ajunse într'aceea la ultima stațiune; er istoricul nostru la asaltul Sarmisgethusei. Aici se intreruse prelegerea și oăletoria. De acum înainte baete pe jos pînă la „Rohrerhütte”, o ospetarie cu bere și grădină, locul destinației unde avea să se serbez amintirea zilei acesteia.

„Rohrerhütte” se află în Dornbach, paradisul mic din împrejurimea feerică a Vienei. Ajunși în grădină, fu primul lucru a se cîta mese potrivite și la umbră. Drumul cam lung alu numeroșii caravane uscase și gâtlejele cele mai jilave, producînd între tineri o sete elementară, ca și a unui Arabu, ce peligrinează spre mîntuitorul Mekka. În grădină erau și oșpeți străini, adevătați odată la masă, se trecu la ordinea zilei, pășindu-se la constituirea formală. Aosta-i unu lucru șugubățu, care recere multă chibzuță, mai ales cînd se cugeta omul la fazele viitoare în de comund, și la disciplina cam sdruncinată,

precum se contrabandază ca de obicei spre sfîșitul convenirelor sociale. Era deci vorba să se alegă omeni erudiți și cu putere infalibilă și absolută. Comitetul se constituie, după o mică sfătuire prealabilă în următorul mod: 1) Președintele Infalibilitatea Sa Drd. Codarcea; 2) Contrapunctu vrednicu, der fără putere absolută Drd. Popoviciu Lazaru; 3) Cantoru a totcunosou Drd. Chioin. Alte demnități nu erau vacante.

Trecuți odată și peste aceste dificultăți, încep serbarea în mod solemn și demn de marele evenimentu din 1848. Domnul Danu Pompiliu, cand. phil., inaugurează cuvîntările prin unu discursu, în care face istoricul și arată însemnătatea zilei. Streinii, cari pricepeau și ei ici oolea cuvinte ca: libertate, sclăvia, Transilvania, suveranitate — înțelegeau că nu-s lucruri de rîndu, ce intrinesou pe tinerii aceștia. Cînd se'ntonă însă imnul național alu bardului Mureșianu, cîntându-se stănd și cu capul descoperit, cînd repeta codrul învecinat: „Murimă mai bine'n luptă”, atunci amuțiră toate șoptele streine, unu tainic și neînțeleșu simțemintu de pietate îi cuprinse pe toti, o liniște serbătorască se aședă pe fețele meditînde ale simpatizatoru necunosouți.

Urmă apoi mai multe discursuri improvizate și, tocmai pentru aceea, de o frumoseță originală și nemaestruă. Vorbiră adencu mișcați domni Comșe, Capșe, Popoviciu, Codarcea, carele ceti după aceea telegramele sosite, și anume: dela seoția Ligei din Paris și dela greu bolnavul Drd. Telesou, cunoscutul președintu alu comersului din Prater. Scrișori sosiri din partea Drd. Todoru-Cretulescu și a Drd. Proșteanu din Triestu. După o mișcătoare vorbire, în amintirea multu regretatului comitonu Dr. Sabinu Secula, se termină seria discursurilor de natură solemnă, urmîndu vorbiri mai ușurele și mai sburdalnice precum și cîntece de totu soiulu, începîndu dela „Tricolorul” lui Porumbescu și ajungîndu pînă la cînteculu: „Baba mea nu are dinți”. Așa-i firea tineretului și așa trebuie să fie, unu viu tablou alu vieții, în care se amestecă durerea și bucuria, amintiri triste și speranțe dulci.

Cam așa a decursu festivitatea. Urme reale nu pôte lăsa serbarea unei amintiri; ea dovedesce însă, cîtu de adencu au prinsu rădăcini faptele mari naționale în pieptul Romînilor de aș și cîtu de bine scie apreția generațiunea postumă meritele neperitorilor săi antecesori.

Meseriașul român.

Din rapoștele, ce s'au cetit în adunarea generală de estă timpu a Asocia-

țiunei din Brașov pentru sprijinirea învățăcelor și sodalilor români, publicăm următoarele date:

Cu finea anului trecut, fondul acestei Asociații constă din 4496 fl. 50 cr., avîndu însă acestu fond și o datoriă de 196 fl. 28 cr. Asociațiunea mai are și unu altu fond, anume fondul generoșilor Mihail și Elisa Stroescu, care la finea anului trecut constă din 43,000 lei și 325 fl. Mai este apoi fondul menit pentru ajutorarea unu diart românesc pentru meseriaș. Acestu fond, care încă a fostu înființat de generoșii Mihail și Elisa Stroescu, constă la finea anului trecut din 11,800 lei și 285 fl. 96 cr. Peste totu, venitele Asociațiunei sunt cam de 1100 florini la anu.

Față cu aceste venit, Asociațiunea a cheltuit în anul trecut peste 1200 fl. Anume pentru taxe de școlă și cîrșile de lipsă pe sêma învățăcelor de meseriaș a plătitu Asociațiunea 328 fl. 73 cr.; pentru haine pe sêma învățăcelor sêraci 230 fl. 30 cr.; ajutoare deosebite 100 fl. 6 cr.; pentru spalacul rufelor învățăcelor 83 fl.; pentru spital și doctoria 77 fl.; s'a datu apo: unu stipendiu de 40 fl.; s'a plătitu amortisare din datoriă, apoi chiria, servițiu și alte spese, în totalu vre-o 400 fl.

Or cine pôte să vadă din acestea, că Asociațiunea noastră aduce mari jertfe în fa-care anu pentru ajungerea scopului sêv. Cu deosebire mari sunt ajutoarele, ce le dă ea numeroșilor învățăceli de meseriaș, ce sunt adunați aici în Brașov din diferite unghuri ale țerei și cărora Asociațiunea le dă în cînte haine pentru iernă, le plătesce taxele pentru școlă, le dă doctora și medicină în casu de bolă etc.

Nu e mirare, decă pe lângă astfelu de cheltueli anu, fondul Asociațiunei, deși ea este una din cele mai vechi Asociații ale noastre, noi pînă astăzi nu s'a putut urca la o sumă mai corespondătoare.

Din anu în anu cresou cheltueile, pe cînd fondul rămâne aproape totu același. Publicul român ar trebui să tină sêma de împrejurarea ceta și să vină cu mai multu zel în ajutorul acestei Asociații, care în împrejurările noastre de aș, e cea mai capabilă de a cresce măestri în spiritul curat românesc. Decă ar eria mijloce, ar trebui să adunăm în jurul acestei Asociații din anu în anu mai mulți învățăceli de meseriaș de-ai noștri, cari astăzi învăță la meșesuguri prin diferite orașe streine, mai ales unguresci, unde se cresou în spiritul strein de neamul și legea noastră, ba cu timpul își uită chiar și limba și se perdă din simlul nostru. Pe calea ceta ar puté Asociațiunea noastră să facă serviții nespuse de mari pentru cauza națională, numai decă omeni noștri de inimă ar contribui cu mai multu zel la sporierea fondului și înmulțirea venitelor acestei Asociații.

Din nenorocire însă, Asociațiunea meseriașilor români din Brașov nu se bucură nici pe departe de sprijinul recerut, spre a puté coresponde pe deplin înaltei sale obișniri. Acesta o vom arăta mai pe larg cu altă ocaziune.

scotem pe fete din robia. La din contră, eu merg la noua meu stăpănu și îndată te dau de gol.

Nu se pôte spune necazul sermanului Mustafa, care după atatea lupte și frămîntări, din nou își vedea zădărnicitu planul de aceta ciumă de om. Nu-i mai rămânea, decătu unu singuru gîndu: să omore pe piticul Hazanu, căi altu-feliu nu mai avea nădejde de scăpare.

Ca unu tigru se aruncă Mustafa asupra piticului și era cîtu p'aci să pună mîna pe afurisita pănură, der hoșul de piticu cunosou gîndulu lui Mustafa și numai decătu trînti lampa la pămînt și o tuli pe usă, er după ce apucă la largu, încep să strige după ajutoru.

Acum Mustafa trebuia să se hotărască curînd. La mîntuirea fetelor nu se mai ougeta, ci se gîndia numai, cum să scape viața propriă. Unu momentu stătu pe gînduri, der atunci etă că se audu mai multe voci de omeni, cari se apropiu de odaia lui zăngănindu armele. Mustafa numai decătu își luă repede hainele și hangerul, se sui pe ferăstră și sări în curte afară. D'aci cu o dibăciă de piscă sări zidul și nu se oprî pînă în pădurea vecină, unde se tupilă prin

erba codrului. Totă bogăția lui: cu slugi, cu cămile, cu cai, — toate au rămas în mîna lui Thiuli. Bani înș și-i grijise din norocire și astu felu cel puținu încă totu mai putea spera ceva.

IV. Unu medicu curiosu.

Mintea lui Mustafa în curînd află o nouă cale spre a-și puté mîntu din robia sora și amanta. Elu a totu mersu prin pădure pînă a ajunsu la unu scutelu, de unde își cumpărase unu calu, flu înșelă, se aședă în șea și pornî în tropotu spre celă mai apropiat oraș. Acolo întrebă despre vre-unu medicu și omeni ilu îndreptară la unu medicu bătrănu și forte învățat. Dându-i vre-o câteva ruble, Mustafa a înduplecatu pe bătrănul medicu să-i facă o astfel de beutură, după care omul cade ca mortu și într'unu timpu anumitu er se deșteptă. Mediculu îi făcu pe voiă și pe lângă beutura cerută, îi mai dete o sticlă spu-nîndu-i, că numai turnăndu din conținutul acesteia în gura celui adurmitu, numai așa se va deștepta, altcum ca mai ba.

După ce Mustafa avea acestea la sine, își puse o barbă mare, albă, se îmbracă într'o haină neagră și se încercă

cu totu felul de doctorii, cu cutii, sticle și multe altele, așa că vedîndu-l cineva ar fi jurat, că e unu doctoru călătoru, după cum erau doctorii pe-acolo. Astfel Mustafa se întorse erăși spre locuința lui Thiuli-Coșu. Era sigur, că acum nimenea nu va fi în stare a-lu cunosce, căci abia se cunoscea el însuși pe sine, necum să-lu cunoscă alții.

Ajunșu aici, se prezentă sub numele de: *Charamaneabudibaba*, mare și învățat medicu, precum nu se mai află în lume altu. Și așa se întemplă după cum își gîndise elu. Numele cel frumos și lung îi făcu onore înaintea lui Thiuli, care invită îndată la dejun pe renumitul doctoru.

Charamaneabudibaba a vorbitu multu cu Thiuli și acesta se învoi, ca să-i deé mediculu vre-o câteva robe spre a-lu însănătoșă și a-lu întări în serviciulu lor.

Ei ședea acum la o masă bogată, numai amîndoi într'o frumoșă palat, er Thiuli îi dișe:

— Chambaba... orî cum te numesc, iubitul meu doctoru, veți acolo deschiștura în paret. Prin acea deschiștura îți voru întinde robele brațulu pe

rîndu, una câte una, și tu vei face bine a-le cerceta pulsulu, ca să scii, care e sănătoșă și care bolnavă?

Inzadar se încercă Mustafa a îndupleca pe Thiuli, ca să-lu lase să vadă pe tôte cum se cade, căci acesta nu se învoi. Abia se învoi la atata, ca să i se arate una câte una prin deschiștură și prin puține vorbe să-i spună fa-care, cum se află în privința sănătății.

Thiuli luă o listă, în care erau mai multe nume de robe scrise în rîndu și începă a ceti. La aușirea fi-cărui nume se ivea câte o robă, care și întindea mîna prin deschiștură, ca să le viziteze doctorulu. Elu esaminase deja 6 dintre ele și nici una nu era bolnavă. De odată Thiuli ceti numele „Fatima”, și etă o mînuță drăgălașă, albă, grăsulă, se întinde mediculu. Acesta adencu emoționat, îi esamină pulsulu și apoi cu sange rece îi spuse lui Thiuli, că aceta fată e în agonia unei bole și că bolnava are neapăratu trebuință de o bună îngrijire medicală.

Thiuli s'a intristat forte la cuvintele doctorului și-i porunci ca să-i pre-

Fondul „George Barițiu“.

Scimă, că comitetul Asociațiunii transilvane a luat hotărârea, ca să înființeze un fond, care să poarte numele fericitului George Barițiu. Pentru ajungerea acestui scop, comitetul Asociațiunii a împărțit liste de contribuiri însoțite de următorul Apel:

Apröpe șese decenii de-arändul istoria renascerii noastre naționale nedepărțită este de numele lui George Barițiu.

Geniul națiunii tređitã dia amorțire prin glasul profeticã al lui George Barițiu, înduișatã planază acum asupra mormântului acoperit de cununile de lauri, ce i le-a pusã națiunea recunoscătoare.

Acösta însă nu va eternisa memoria neperitörelorã merite ale lui George Barițiu prin trecătoare flori, ci va perpetua-o în instituțiunã, cari să vestescã posterității nemurirea aceluia, care a jertfitã o viață pentru mărirea nömului românesc.

De aceste sentimente călăuzitã „Asociațiunea transilvanã pentru literatura și cultura poporului român“, prin graiul comitetului său executiv, a decisã în ședința dia 9 Maiu a. c., ca pentru eternisarea memoriei neuitatului ei preșdinte să înființeze un fond, care să poarte pentru toate timpurile numele „George Barițiu“.

Din acestã fond se vorã premia produse literare și se vorã crea locuri libere în internatul școlii civile de fete a „Asociațiunii transilvane“.

Spre acestã scop se leamã voiã a alătura o listã de subscripțiune pentru ca toți aderenții principilorã marelui bărbat, să aibã privilegiu de a contribui cu obolul lorã la mărirea numelui lui George Barițiu și prin acestã la înflorirea literaturii și culturii poporului român.

Datã din ședința comitetului „Asociațiunii transilvane“, ținută în Sibiu la 9 Maiu st. n. 1893

Dr. Ilarion Pușcariu, vice-preșdinte. Dr. Amos Frãncu, secretara II.

O rugare.

Avëndu concediu, voiu petrece câteva săptămâni în Sibiu pentru de a inventarisa biblioteca și insemnata colecțiune de documente și manuscrise rămase mie după mörtea prea iubitelui meu părinte George Barițiu. Mă rog, deci, de toți acei prea stimați domni și p. t. bibliotecã, cari ar avã vre-o pretențiune legalã documentatã asupra vre-

unei cărți ori manuscrisul din rãmasul literarã al Tatãlui meu, a se insinua cu aceea la subscribul pãuã celã multã la 1 Iunie a. c. st. n. spre a-le putã remite ce e altã altuia. Asemenea mă rog și de aceea, cari vorã fi avëndu vre-o oarte sãu manuscrisul împrumutatã dela rãposatul, a mi-lu restitui în același terminã pe spele mele, pentru ca sã-l potã incorpora la inventarã.

Adresa mea va fi: Sibiu, Mühlgasse, — Strada morii — Nr. 8.

Brașov, 11 Maiu 1893.

Cu totã stima
I. G. Barițiu.

Calea spre înavuțire.

de I. Dariu.

Ceva înainte de tôte.

Lumea, în care trăim, este pentru noi o școlã, în care niciodatã nu învățãm destulã. Ea este o școlã de probã, în care omul se aflã în luptã neîncetată cu alți ómen și cu lucrurile din ea. Fără încordare și stãruință, omul nici nu învață nimic și nici nu scie sãvãrși ceva folositorã sie și sãu altora. Pe noroc nu se pöte nimeni răđima. Decã s'a întemplatã cum-va, ca sã dea norocul peste cine-va, care nu scie ce sã facã cu el, te mirã pe ce lucru de nimic ilu schimbã și rămãne ér ca întâiu.

Macaveiu celã norocosã servise șapte ani la unã stãpãnu și dreptã platã la urmã căpëtase unã bulgãrã de aurã scumpã, cu care plecã voiosã spre casã. Ostenindu-se pe drum, aurul i se pãrea prea greu. Ce-i vine în minte? Ilu schimbã p'unã calã, ca sã nu mERGã totã pe jos. Nesciindã cum sã umble cu el, calul ilu trãntesce la pãmânt. Nécãjitã focu, Macaveiu schimbã calul cu o vitã, care o ținea dreptã vacã. Când s'o mulgã, vede cã e bou. Ce face? Ilu schimbã p'unã purcelã grasã, rotunjorã. Unã pezevenchiu vEđendu-lu cu porcul, îi dice, cã e de furatã și ca sã nu pãtescã ceva, ilu îmbie în schimbã cu o gãscã. Schimbã și merge mai departe. Etã îi ese în cale unã ștregarã, ce ascuția cuțite, fórfecã, când n'avea la busunarã. După câte-va minute, Macaveiu schimbã gãscã pe tocila ascuțitorului. — Bine, plecã mai departe. Dér tocila era mai grea, decâtã bulgãrul de aurã, celã căpëtase la început. Ostenitã de drum cu tocila de gãt, la o fãntãna se

plEcã sã bea apă, pãtra îi scapã și se duce oblu în fundul fãntãunii. Macaveiu fluera una bunã a pagubã și ajunge acasã la mãsa cu mãna golã, după ce muncise șapte ani de geaba.

Etã ce pãtesce omul cu noroculã fãrã minte.

Bunurile pãmëntesci suntã lãsate pentru om. Ele suntã mijloce pentru a putã trãi și nu i-se pöte lua omului în nume de rãu, decã se strãduesce după avere. Strãduința și stãruința acestã, decã se întemplã pe o cale înțeleptã și cinstitã, are pentru om multime de folöse. Prin mijlocirea bunurilor pãmëntesci elu își cultivã spiritul, se dedã la virtute. sãvãrșesce fapte bune și astfelã ajunge stãpãnu peste elu și peste lucrurile din lume.

Trebuințele suntã nespuse de multe. Spre a le pricepe mai cu înlesnire, unã mare învățatorã alu fericirii omenesci, Epicur, le-a împãrțit în trei părți. În partea întâiu pune *trebuințele firesci și de lipsã*, adecã acelea pe cari decã nu și-le pöte mulcomi sãu împlini omul, îi face supãrare și durere. De acestea se ținã mijlocele de trãiu și îmbrãcãminte. Ele din norocire se potã mai lesne îndestula. În partea a doua Epicur pune *trebuințele firesci, dér nu neapãratã de lipsã* cum e trebuința sexualã. Acestã se pöte împãca ceva mai greu. În rëndulã alu treilea vinã *trebuințele, cari nu suntã nici firesci, nici necesare*. Acestea suntã trebuințele de lux, de mândriã, de falã. Ele suntã nesfãrșite și îndestularea lorã e fórte grea.

Cu bãgare de sãmã la trebuințele omenesci nu le putemã țermuri la fiã-care omã, pentru-cã apröpe fiã-care omã, după cum pricepe elu lucrul, are lipsã unul de mai multe, altul de mai puține. Omul sãracã nu e turburatã de averea cea mare a bogatului, cãci elu nu scie cum e bogat. Bogatul însă mereu doresce mai multã decâtã sãracul, ca sã aibã totã mai mult. Bogãția sãmãnã cu apa cea sãratã a mării, cu câtã o bei mai mult, cu atâtã îți cresce setea mai tare.

Isvorul nemulțãmirii nostre suntã încercãrile ce le facemã de a mãri din ãi în ãi trebuințele nostre, pe când isvörele de câștig, de venit, rãmãnu totã acelea.

Ómenilorã li-se imputã de multe ori, dice unã înțeleptã din acestã

vEcã, cã dorințele lorã se îndreptãzã mai alesã spre *banã* și cã iubescã banii mai pre susã de tôte. Și de ce li-s'ar imputa, când aceste dorințe suntã lucruri firesci și neapãratã de lipsã? Ori ce altã bunã din lume pöte îndestula numai unorã din poftes, numai unul din lucrurile ce ne trebuescã. De pildã, mãncãrile suntã bune numai pentru celã flãmãndã, vinul pentru celã sãnetosã, doftoria pentru celã bolnavã, o blanã pentru iernã, femeile pentru tinerime ș. a. Bani singuri suntã unã bunã de obște, pe cari decã îi ai, îți poți îndestula cu elu ori ce trebuință, sãu dorință. Unã generalã mai de demultã fiindã întreatã, cã ce i-ar trebui pentru purtarea resbelului, elu rãspunde: „*Intãiu banã, a doua-örã banã și a treia-örã ér banã.*“ Totã așa rãspunde fiã-care omã, și ađi mai la tôte trebuințele sale. Așa-dér pentru a-și putã omul îndestula trebuințele sale, mai alesã cele firesci și de lipsã, este o lege firescã a umbla după avere și câștigul ei pe cale cinstitã este îndreptãtitã ori-când.

Dér nu e destulã a aduna numai avere, ci trebuie sã înveți a o și întrebunța înțeleștesce. Omul nu trebuie sã stãruescã după avere privind-o ca scop, ci sã vedã în ea numai unã mijloc pentru scopurile vieții sale. Numai urmãrindã scopulã acestã pöte fi îndreptãtitã strãduința omului după avere. Decã filosofii și predicatorii din vechime sbicuiãu amarã pe omul, care umbla după avere, o făceau mai mult pentru aceea, cã cei ce umblau după ea, o luau dreptã scop, se imbuibau în ea, fără a-o folosi pentru adevãratele scopuri ale vieții omenesci. Ađi însă, când s'a doveditã, cã pentru cei mai mulți avere este unã mijloc neapãratã necesarã pentru ajungerea scopului, înțeleptii și predicatorii de acum, nu mai biciuesc pe cei ce umblã după avere, ci pe întrecute se silescã a arãta cãile cele mai sigure pentru de-a putã ajunge la ea.

Averea în sine nu e nici bunã, nici rea. Binele sãu rãul celã aduce ea omului, atãrnã dela chipul cum o întrebunțãzã.

Pentru a putã câștiga omul avere și a-o sci folosi cum se cade, pentru binele și fericirea sa și a altora, trebuie sã fiã povãțuitã de o minte deșteptã, agerã și pãtrundãtore în firea lucrurilor, din cari vrã sã tragã folosul, la care țintesce.

Înțelepciunea timpurilor de ađi și dreptulã obștescã arãtã totã ce are sã facã omul sã câștige avere, și cum sã o întrebunțeze, ca prin ea sã se pötã fericã. În chipulã acesta, *arta sãu meșteșugulã de-a te înavuți devine o parte însemnatã a moralei*. Spre scopulã acesta și religiunea creștinã nu numai consfințesce strãduința omului după avere, ci ilu și îndemnã în adinsã a-o câștiga.

Povãțuitã de staturile și învățãturile mai multorã înțelepti ai vEcurilor, mai alesã ai celorã din urmã, voiu cerca a arãta *adevãrata cale spre înavuțire și bunãstare, și chipulã cum sã o întrebunțãmã*, ca prin ea sã ne dobãndimã partea de fericire, ce ni-o pöte da ea și la care cu toții ținimã.

Nãdãjduescã cã regulele, ce le voiu espune sãu arãta sub titula de susã, vorã fi urmate de mulți și cã astã-feliu voiã contribui și eu cu ceva, ca lipsa și necasurile dintre noi sã se mai împuțineze și sãraci sã fiã mai puțin sub söre.

gãtescã iute medicina de lipsã pentru însãnetoșarea bolnavei.

Pretinsulã medicã merse atunci afarã și scrise pe-o bucatã de hãrtiã urmãtoarele rënduri:

„Fatima! Eu vrãu sã te mântuescã. Acestã o potã face numai așa, decã tu vei lua dela mine o medicinã care te adörme. Eu apoi am altã medicinã, cu care la rëndulã sãu te voiu deștepta. Decã te învoescã la asta, fã-mi cunoscutã dicându-mi: „*Medicina, ce mi-ai dat-o, n'a ajutatã nimic.*“ Eu atunci te voiu fi înșelesã, cãci dintr'untãi îți voiu trimite numai apă. Deci nu uita rãspunsulã! *Mustafa.*“

Dupã acestã, doctorulã îndoi hãrtia și o lipi de fundulã sticluței cu japã. Merse apoi în casã, unde-lu aștepta Thiuli nerãbdãtorã. În prezența acestuia, mediculã întinse bolnavei sticluța, prin deschidãturã.

Thiuli era câtã se pöte de tristã pentru bõla Fatimei. Elu dice medicului, cã pentru ađi sã intrerupã cu cercetarea celorlalte rõbe și apoi merserã amândoi în altã odãi, unde după-ce ocupãrã locuri; Thiuli dise:

— Chadibaba! Spune-mi adevãratã, greu este boluavã Fatima?

Charamaueabudibaba oftã din greu și dise: „Ah, stãpãnulã meu, întãresce-te în fire. Fatima este în agonia morții și dõu, eu nu potã sta bunã pentru vieța ei! Deși cunoscã doftoria tuturorã bõlelor, de astã-datã însă nimicã nu potã ajuta!“

La auđulã acestora, Thiuli deveni furios. Ce-mi vorbesci, cãne amãritã — strigã elu ca turbatã, — am datã pentru dõna douã sute de galbeni și acum sã o pierdã pentru nesciința ta?... Sã soii, ticãlosule doctorã, cã de nu o mântuesci de mörte, indatã îți rãtezã capul!

Mustafa vEđu, cã cu bãtrãnulã nu i de-a glumi. Se rugã deci de iertare și i spuse, cã-i va face o beuturã, care sigurã o va însãnetoșia.

Intr'aceia etã cã unã servã sosindã din seraiu, se adresã cãtrã medicã cu cuvintele: „*Medicina, ce mi-ai dat-o, n'a ajutatã nimic!*“

Thiuli din nou se adresã cãtrã doctorã. Adunã-ți tôte puterile, dise elu și fã-i o medicinã bunã. Auđi, Chadibabela, ori cum sã-ți mai dicã, cãci eu bine te voiu rãsplãti!

Așa o beuturã îi voiu da acum, care

o va mântui numai decâtã de tôte durerile, dise doctorulã, turnãndã dintr'o sticla în alta și facẽndã și mereu de lucru cu mulțimea uneltelorã doftoresci, ce le avea înainte.

La urmã doctorulã luã sticla cu medicina cea de adormitã, chiamã pe servulã seraiului și după ce-i arãtã, câtã beuturã trebuie sã-i dea Fatimei, își luã șalul și eși, spunẽndu-i lui Thiuli, cã elu trebuie sã mERGã la marginea mării sã caute nisce burueni, din cari sã facã medicinã pentru bolnavã.

Cautã dragulã meu Chadibaba, cautã și mã imbucurã, dise érãși Thiuli cu voce plãngãtore, ér doctorulã se pãđi spre mare, unde numai decâtã se desbrãcã de hainele de pe de-asupra și le aruncã în mare, ér elu se trase tiptilã prin desisulã pomilorã, unde așteptã pãnã sãra. Atunci apoi se furisã cu bãgare de sãmã pãnã la cripta cea mare a lui Thiuli, care de-altmãntrelea nu era departe de palatã. Aci în criptã se pitulã între cosciugurile morțilorã, unde așteptã nerãbdãtorã, bine soiindã, cã aici vorã sã aducã câtã mai curẽndã și pe Fatima. (Va urma.)

numai li-le-amă spune, fără a vedea pe cine-va făcându-le.

Așa s'a întâmplat la introducerea plugurilor de feră, mașinilor de sămănat și săpatul cucuruzului, mașinilor de îmblătit și altele: îndată ce a vădit și mulțimea, că cu plugurile de feră se poate ara mai bine și mai ușor pământul, ca cu cele de lemn; că cu mașinile de săpat se înlesnesc foarte mult lucrul plugarului, avându acestă săpă numai pe rânduri cu sapa, ăra printre rânduri putându-se săpa cu mașina trasă cu ajutorul animalelor domestice; că cu mașina de îmblătit plugarul își poate trece în câte-va zile totă agonișela sa: plugarii și cei mai de rând și le-au cumpărat, decă nu fiă-care, apoi câte doi trei la olaltă.

Să mai avemă dără puțină răbdare, că tôte îmbunătățirile plugăritului, despre cari aușimă din alte țări, voră ajunge și pe la noi; voră ajunge cu atăta mai vârtosă cu câtă astăzi nu mai călătorescă omenii pe josă săptemăni și luni de zile, ci numai câte-va ore séu zile cu ajutorul aburului, care a schimbată multe lucruri vechi și va mai schimba încă și din cele de astăzi.

I. Georgescu.

POVEȚE.

La ferebrea cărnurilor se formeză pe deasupra spuma, pe care femeile o înlătură, ca fiindă necurată ceea ce însă nu ar trebui să facă. Spuma de pe supă, nu este necurată, ci este un fel de albușiu prețios și foarte nutritiv. Spuma ar trebui cufundată în zama, în care piere în curând. Zama astăfelă gătită nu e tocmai limpede, dăr e nutritivă.

Cu ce se spală ușile și ferestrele. Luați ună ciubără cu apă caldă. Puneți înăuntru două linguri mari de borax și întrebuițați ună petică mare și nu o perie. Spre a spăla lemnul în locul unde s'a îngălbenită séu s'a pătată, săpunii peticulă bine; presărați apoi pe elă borax pulverizat fin și frecați bine spalându cu multă apă. În acestă felă suntemă în stare a șterge picăturile ce pôte se află pe ele.

MULTE ȘI DE TOATE.

Incurcătura unui American.

Ună diară din America, publică următorea glumă (pôte chiar adevărată), dăr de altmintrelea cam veche, asupra unei întâmplări curioșe.

— „Chestiile de rudenie—dice numitulă diară — în urma căsătoriilor, pricinuescă adese-ori certe familiare. Dăr forte arare-ori se întâmplă, că astă felu de buclucuri și certe să ducă pe omeni până la sinucidere. Acum câte-va zile, ună cetățenă din Titusville (Pensylvania) s'a sinucisă din următorea causă curioșă: elă era incredințată, că e propriulă séu bunică.

Sinucisulă a lăsată ună biletă, astă felă concepută:

— „M'am însurată cu o văduvă, care avea o fată cam în vârstă. Tatălă meu ne visita adese-ori și într'o bună dimineață s'a înamorată de fata mea vitregă și după câtă-va vreme a luat-o de nevastă.

Astă felu tatălă meu a devenită ginerele meu și fata mea vitregă a devenită mama mea, din causă că ea era femeia tatălăui meu.

Pește ună femeia mea a născută

ună copilă; acesta a devenită prin urmare cumnatulă tatălăui meu și unchiulă meu, căci elă era fratele mamei mele vitrege.

Femeia tatălăui meu, adevă fata mea vitregă, a născută de asemenea ună băiată. Acestă a fostă negreșită fratele meu și în același timp nepotulă meu, fiind-că elă era băiatulă fetei mele.

Nevastă-mea ajunse astă-feliu bunica mea, căci era mama mamei mele vitrege.

În casulă acesta eu ajunsesemă și bărbatulă nevastăi mele și nepotulă ei. Așa dăr amă ajunsă bărbatulă bunicei mele și... lucru curiosă propriulă meu bunică.

Incurcătura acestă americană e și e cam hazlie, însă în faptă e așa.

Întrebarea e numai decă America-nulă s'a căsătorită în adevără cu femeia aceia și decă tatălă séu a luată pe vitrega.

Sinucidere pentru împăratulă.

Atăția ani au trecută de când în Franca nu mai e împărată își, cu tôte aceste, se găsescă adoratori ai lui Napoleonă celă mare.

Deună-și sérá pe la 9 ore, ună omă de vre-o 60 de ani, îmbrăcată bine, s'a sinucisă pe viața Vendome (Perisă) trăgându-și ună glonță de revolveră în capă. Elă muri pe locă.

La poliție, unde a fostă dusă nenorocitulă, doctorulă a constată morțea.

Intr'ună busunară ală hainei mortului, se găsi o carte de legătoră cu numele Andrei Godinot, născută la 1832, locuindă în strada Châlons; factura de la ună armurieră de la care cumpărase arma cu care se sinucisese și o scrisoră cu următorulă cuprinsă:

„Napoleonă, ești ună vitéză!

„Am vrută să moră privindă columna ta. Să trăiască Napoleon! să trăiască cei bravi!

„Mai presusă de tine, Napoleon, nu e decătu sôrele.

„Moră în ziua aniversară a morții tale.”

Cadavrulă acestui nenorocită a fostă transportată la morgă.

Răsbunarea condamnatului.

Stațiunea de băi din Berneck (Germania) a fostă deună-și teatrulă unei crimei sălbătice.

Ună amplotiată ală băiloră fusese denunțată de doctoră, că a furată bani de la vizitatori și a săvârșită o mulțime de

abuzuri. Judecătoria cercetândă lucrurile cu de-amănuntulă a aflăt, că denunțarea era adevărată și astă-feliu tribunalulă a condamnată pe amplotiată la 3 ani de închisore.

Deună-și condamnatulă își isprăvise pedepsa. Eșindă din închisore, elă s'a dusă de-a dreptulă la doctoră, ală cărui nume e Pack.

Doctorulă, văcându-lă i-a dășă numai decătu! — „Aoleo, ce mai faci Baerneth? Ți-ai isprăvită osenda? Bravo d-tale! Dé-ă vei fi omă de trebă poți să intri ăr în slujbă la stabilimentulă băiloră. Amă să vorbescă eu cu directorulă. Până una alta, uite 50 de fr...”

Condamnatulă n'a voită să primescă banii reproșândă doctorului, că numai din causa lui a fostă condamnată la 3 ani de pușcărie, că totă noroculă lui s'a perdată, etc

D-rulă s'a supărată și a voită să dea pe Baerneth afară. Acestă însă, înfuriindu-se și mai teribilă, a scosă din busunară ună cuțită și apucându-lă pe dr. de gâtă, i l'a implantată de 2 ori în pieptă. Victima a începută să strige în-tăiu, pe urmă a căcută josă mortă.

Asasinulă a fostă arestată imediată și dusă ăr la pușcărie.

Bursa din Bucuresci

din 17 Maiu n. 1893.

Valori	o/o	Sumă
Rentă română perpetuă 1876	5 1/2	100. —
Renta română amortisabilă	5 1/2	97. 1/2
dtto	4 1/2	84. 1/2
dtto	103. 1/2	
Renta rom. (rurale convertite)	6 1/2	—
Oblig. de stată C. F. Române	6 1/2	—
idem	4 1/2	—
Imprumutulă Openheim 1866	8 1/2	—
Imprumutulă Oraș. Bucuresci	5 1/2	—
idem	5 1/2	91. —
idem	5 1/2	92. 1/2
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—
Credit fonciară rurală	7 1/2	—
idem	5 1/2	96. 5/8
Credit Fonc. Urb. din Bucuresci	7 1/2	103. —
idem	6 1/2	102. —
idem	5 1/2	91. —
Credit Fonc. Urban din Iași	5 1/2	81. —
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	280. —
Banca Națion. ult. div. 84.45	500	—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	—
Națională de asig. ult. div. 36 lei	200	—
Banca Rom. ult. div. fr. 12. —	500	—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 5 l.	204	—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	—
Soc. Rom. de Hârtie ult. 00	100	—
Soc. de Reas. ult. div. 16 l. aur	200	—
Societ. de Constr. ult. div.	—	—
Societ. de Hârtie ult. div.	—	—
20 franci aur	—	20.10
Banca Națion. a Rmâniei	—	—
Scompt.	6 1/2	—
Avansuri pe efecte	7 1/2	—
vansuri pe Lingouri	6 1/2	—

Căendarulă săptemănei

Prietură	Sôrele		
	Război	Lăzboi	
Căendarulă săptemănei are 31 zile.	Căend. Gregorian	21 Dom. S. Rus.	4. 15 7. 46
		22 Luni S. Rus.	4. 14 7. 47
		23 M. D-sideriu	4. 13 7. 48
		24 Ianon	4. 12 7. 48
		25 Urban	4. 11 7. 49
		26 Filip	4. 10 7. 50
		27 Magdolna	4. 10 7. 51
Main	Căendarulă Iuliană		
	1893	Pilele săptem.	
Dum.	9 D. 6 S. prof. Isaia		
Luni	10 S. ap. S. m. Zlat		
Marti	11 S. m. Mochiu		
Mercuri	12 S. p. Greg și Epif.		
Joi	13 S. m. Gliceria		
Vineri	14 Cav. Isidor		
Sâmb	15 C. p. Pachomiu		

Cursul pieței Brașov.

Din 20 Maiu

	Vând.	9.76
Banonote rom. Cump.	9.70	
Argintă român.	9.65	
Napoleon-d'ori	9.76	
Galbeni	5.70	
Ruble rusesci	127. —	
Mărci germane	59.80	60.20
Lire turcesci	10.92	
Serisuri fonc. Alb. 6 1/2	101. —	
" " 5 1/2	101.50	

Cursulă losuriloră private

din 17 Maiu n. 1893.

	cump.	vând.
Basilica	9. —	9.50
Credită	196. —	197. —
Clary 40 fl. m. c.	58.50	59. —
Navig. pe Dunăre	139.50	141.50
Insbruck	25.50	26.50
Krakau	24.50	24.50
Laibach	22.75	23.75
Buda	62.25	64. —
Palfy	57.50	58.50
Crucea roșie austr.	18.50	18.8
dto ang.	12.60	13. —
dto ital.	14. —	14.50
Rudolf	—	25. —
Salm	64. —	70. —
Salzburg	27. —	28. —
St. Genois	67. —	69. —
Stanislaw	36. —	38. —
Triestine 4 1/2 100 m. c.	142.25	143.25
dto 4 1/2 50	68. —	—
Waldstein	48. —	49. —
Windischgrätz	70. —	74. —
Sârbesci 3 1/2	41.50	42. —
dto de 10 franci	—	—
Banca h. ung. 4 1/2	128.50	129.50

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactorul responsabil: Gregoriu Matoră

Precauțiune la cumpărarea de

ZACHERLIN.

Se află de vânzare în Brașov:

La Domni I. L. et A. Hess-haimer, Heinrich Zinz, Dimitrie Eremios nepoții, Emilă Por, Karl Irb, Franz Kelemen farmacistă, Julius Müller, Carol Schuster farmacistă, Teutsch et Turtler, N. Grădinar, Eduard Kugler farmacistă, Carol Töpfer, Jul. Hornung farmacistă, Heirich G. Obert, Emilă Jeke-lus farmacistă, Victoră Roth farmacistă, Heinrich Wagner, Karl Harth, Ioană Dușoiu et Fiu.

In Făgăraș:

La Domni Richard Glein farmacistă, M. A. Gräser, I. Iarosch Heinrich Schul, B. Rehner.

In Cincul mare:

La D nulă Iosifă Hammer.

In Cohalm:

La Domni Ernst Wolf, Sam. Nagelschmidts Erben.

In Șercaia:

La D nulă I. Schnell.

In Zărnești:

La D nulă Aurel Cutcană farmacistă.

Mai departe se află „Zacherlin“ de vânzare pretutindenea, unde suntă placate espuse.

Musteriulă: Nu'mi trebuie astfel de prafă pentru insecte, căci am cerută Zacherlin! Cu totă dreptulă este lăudată acestă specialitate ca celă mai bună mijlocă în contra insecteloră de totă soiulă și pentru aceea eu omperuă numai: **1 sticlă sigilată** cu numele „Zacherl“.

Avisu prealabilu.

Pentru fumatori de țigarete

Diarul parisanu „Figaro“ cuprinde urmatorulu interesantu raportu, din pua redactorulu seu Carel du Ham:

Ocupatu ou studiu, ca ce influinta are fumaulu asupra sanetati, folosii ou placere ocazia de a visita cea mai renumita fabrica de hartia de țigarete.

Acesta este stabilimentulu din Gassicourt, in apropiere de Mantis, situatu la o departare de o ora cu trenulu aceleratu de Parisu.

Fabrica a fostu infiintata de firma **Braunstein Freres**, care stabilimentu dupa intinderea afaceriloru si prin grandiositatea productiei sale ocupu celu dintaiu locu in bransa acesta.

Stabilimentulu din Gassicourt este construitu dupa planurile arhitectulu Roy si ocupu inclusive ou locuintele lucratoriloru, o suprafata de 16 hectare. Lucrarile suntu conduse de directorulu ingineru **George Laroche**, care avu amabilitatea a ma conduce si a-mi explica tota procedura complicata a fabricatiei materialulu brut pana ce ese hartia cea mai fina de țigarete.

Ca materialu brutu se intrebuinteaza absolutu panza noua, tesaturi de canepa si inu. Printr'o seria de operatii, pauza devine calca si apoi in caldaru mari le siata cu calciu de soda.

Pe urma masa se spala cu cea mai mare grija, se delaturu si cele mai micu urme de parti constitutive streine, premenindu-se apa pana ce remane limpede.

Apa, ce se intrebuinteaza nu este, ca la cele mai multe stabilimente, condusa din scocuri deschise, ci e scosata din 2 fantani artetice forte mari, cari dau

pe o ora colosala cantitate de 400,000 litre apa curata. Tesaturile se calca din nou cu prese hidraulice. Cu tote operatele acaste, masa totu mai bate in cenusiu. Pana in timpurile din urma, albitura se facea prin intrebuintarea de abori de cloru.

In fabrica din Gassicourt inesa nu se aplica cloru in nici o imprejurare, ci se inlocuesce ou unu mijlocu electricu inventatu d lu M. Lhermitte. In urma acastei procederi nu remane nici o urma de substante organice, nici de cloru seu de alte saruri in masa.

Masa vine pisata in cilindre mari pana ajunge la o fineta estrema si d'aci pe masini grandioase se preface in harita.

Puterea motorica se produce prin patru masini de aburi, cari represinta o putere de 600 cai. Acaste masini suntu ziua si noptea in lucrare.

Hartia gata se transporta in marele stabilimentu alu firmei **Braunstein Freres in Parisu, Boulevard Exellmanns 63-65**, unde se taie si face cartiocele ou eticheta si forma, sub care vine in comerciu. Marfa confectionata se espedeaza in depourile firmei Braunstein freres, ce le are in Parisu, Viena, New York, Iasi, Petersburg, Moscov, Odessa etc.

Dela acaste filiale se liferaza la comerciantii din fia-care tara. Terminandu schita acastei fabricatii colosale, voua a numi cetitorulu si maroile, cari suntu:

„Dorobantulu“ pentru Romania, „Ramses“ pentru Englitera si America, „Lohengrin“ pentru Germania si Austria, pentru Rusia, Francia, Austro Ungaria **Les dernieres Cartouches**, o hartia, pe care fia-oare fumatoru cu placere a folosit'o.

Imi potu lesne explica successulu ce a obtinutu acestu fabricatu francesu dupa cele ce am vedutu personalu in fabrica.

Observu numai, ca eticheta marcei escelente **Les dernieres cartouches** este o reproducie chromolitografica a renumitulu tablou de Neuvitte.

In trecerea spre Bucuresci.

! Numai cateva zile!

Inaintea portii stradei Vamii:

TEATRU si CIRCUS de PURECI

Europeanu, mare si originalu pentru dresarea si instruarea pureciloru.

Mare reprezentatiune

in inalta dresura de pureci, unde se voru produce **300 artisti pureci**, cari voru esecuta tote exercitiile gimnastice posibile, intermezzo poznașe din sfera artei minunate.

Programulu reprezentatiuniloru:

1. Echipagiu din țera de auru.
2. Jongleurul iapaneșu Mikado.
3. Purecii ca fluturi.
4. Carouselulu mobilu.
5. Ambii clowni Tom si Nipf in duelu.
6. Entrée comique pe robe.
7. Móra veche de clownulu purece Francis.
8. Inalta scolă a artei de saltu, esecutata de 18 diutre cei mai insemnati saritori ai societati.
9. Madama Flohia in productiunile ei neintrecute pe funia intinsa.
10. Le tambour major, mare productiune de Rusul Inkowic.
11. Locomobile parisiane, esecutata de Egipteanulu Ben Floia.
12. Solavi miserabili (pureci in lanțuri).
13. La quadrille treplante, esecutat de frații Italiani Polexini.
14. Intermezzo comicu de clownii Tom, Nipp, Francis si frații Pulga.
15. Americaine Tramwey, esecutatu de Mr. Puce.
16. Trapezul sburătoriu, esecutatu de d-lu Loppa.
17. Saltulu trabolin de Mr. Flie.
18. Mare cavalcada, esecutata de 20 dintre cei dintei artisti ai societati.

- Pausa:**
15. Lupta de la Sedan, mare pantomina esecutata de unu mare numar de artisti pureci.
 20. Mare cursa de pureci pe premii Canada.
 21. Doi parisieni echilibristi.
 22. Lupta la avant-posturi la Pirot între Sărbii si Bulgari.
 23. D-șora Pepita in productiunea ei prin saltulu periculosu prin inele si apoi locuinta ei. etc. etc.

- La fine.**
24. Explicarea cultivarei, dresarei si nutritiei pureciloru cu experimente.
 25. Explicarea prinderii pureciloru.

La fia-care și programu nou.

Intrarea: Loculu I 20 cr. Loc. II 10 cr. Copii in loculu I platescu prețulu pe jumetate.

Deschisu dela 3 ore dupa amedu pana la 9 ore sera.

La fia-care jumetate de ora se da o noua reprezentatiune. — Tote se potu vede bine cu ochii liberi.

Ou. publicu e asiguratou contra deser-toriloru.

Le acesta reprezentatiune invitou tota stima:

C. Aufrichtig,
director.

MARE DEPOU
de VINURI indigene si streine
B. RUŽIČKA. Fiume.

PREȚURILE:

Nr. 3 Vinu negru dalmatinu	pr. Hectl. fl. 22.75
4 dtto dtto	23. —
1 dtto dtto	26.50
R. Vinuri albe Italiene	21.50
B. dtto dtto	23.75
Gr. Vinuri albe siciliane	25.50
F. dtto dtto	24.50

la Gara Brașoviu seu la alte gare in Transilvania,

exclusive butoe, cari in terminu de o luna suntu a se inapoia franco, Brașoviu.

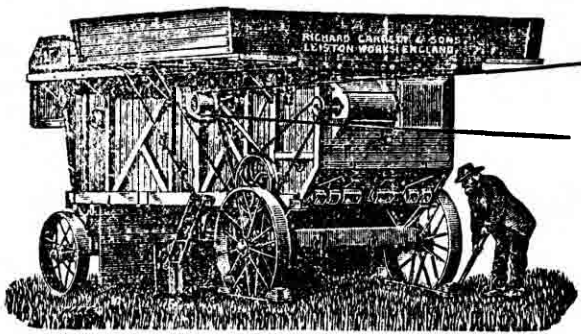
Representant pentru intrega Transilvania:

D-I CONSTANTIN NICOLAU

in Brașoviu, Tergulu Inului Nr. 30.

PAUL KOTZÓ, ingineru civilu,
Budapesta, VIII. Uellöerstrasse Nr. 18.

aparate lungi pentru scuturatu pacloru si ou ciururi estraordinaru de mari si cilindru de sortatu

Locomobile-Compound

dela **R. GARRETT & SONS,**

neintrecute, economie de 40% la materialulu de ars.

Masini Brandforder pentru cositul bucatelor cu aparat, pentru legatu snopi, recunoscutu de cele mai bune.

Greble originale americane, cu prajina combinata pentru unu seu doi cai. Mai departe masini de semănata in randuri si ori ce alte masini si unelte agricole.

Garnituri de treeratu cu aburi pe stifturu, de 2 1/2, 3, 3 1/2 si 4 puteri de cai. Mai departe garnituri de treeratu cu aburi pe sine de 4, 5, 6, 8, 10 si 12 puteri de cai, cu Ventilatoru dedesubtu, cu

Ultima vandare totala a depoulu ramasu

Marea bancruta!

New-York si Londra n'au lasatu necrutatu niciu continentulu europenu si marea fabrica de argintaria s'a vedutu necesitata se daruiesca intregulu ei depositu in schimbul unei rasplate mici pentru muncu. Eu sunt imputernicitu se indeplinescu acestu mandat.

Eu daruiescu

prin urmare ori cui, fia bogatu ori seracu, urmatoarele obiecte pentru mica suma de **fl. 6.30** (pana acuma fl. 6.69) si adeva:

6 cutite fine de masa ou lama veritabilu englesu,	1 lingura de argintu pentru supu patentu americanu,
6 furculite de argintu patentu americanu dintr'o bucatu,	1 lingura de argintu pentru lapte patentu americanu,
6 linguri de argintu patentu americanu,	6 cesci Victoria englesesci,
12 lingurite de argintu pentru cafea patentu americanu,	2 candelabre de masa,
	1 strecuratoare pentru ceiu,
	1 zaharnita,
	42 bucati la unu locu.

Tote cele 42 de obiecte susu amintite au costatu mai inainte fl. 40 si acum se potu cumpera pe prețulu bagatelulu de fl. 6.30. Argintulu patentu americanu este unu metalu albu, care isi pastreza colorea argintulu 25 de ani, despre ceea ce se garanteza.

Cea mai buna dovada, ca acestu inseratu nu e

o șarlatania

me simtu indatoratu in publicu, ca ori cine, caruia nu-i convine maria ii trimitu banii inapoi, uimenea inesa se nu trecu a vederea ocaziunea acesta favorabila de-ași prapora acesta garnitura pomposa pana se mai afla.

Se trimite numai cu rambursu postală seu cu trimiterea inainte a sumei.

Cu deosebire recomand u prafulu de curatitu acaste obiecte, o cutie dimpreuna cu indicarea folosirei costu 15 cr.

P. Perlberg's Agentur
der verein. amerik. Patent-Silberwaaren-Fabrik,
Wien, I. Deutschmeisterplatz Nr. 4/1.

Domnul Dr. Med. Bönisch mia recomandatu garnitura. Vă rog a-mi trimite si mie cu Domnealui. **Robert Hild,** Freiberg, 21/12 1892, șefu de garu. Trimetemu o astfelu de garnitura. E forte recomandabilu. **Csidomir Petrof,** Jarkovacz, 9/1, 1893. Profdsor.

Avemă onore a incunoscința pe onoratul publică cumcă

magazinul nostru de Sticlărie, Porțelan, Rame, Lămpărie

și **PETROLEU,** care până acuma s'a aflat în Strada Teatrului,

am strămutat în Têrgul Inului Nr. 30.

(Piața mare, în casa Mureșianu.)

Până acuma a fost firma Niculae Ghighinitză, de aci încolo este firma

N. GHIGHINITZĂ & A. BIDU.

Rugăm pe onoratul publică că și în viitor să binevoască a ne da încrederea ca până acum, asigurându, că ne vom silii alu multămi în toate privințele și cu prețurile cele mai eține

cu totă stima:

N. Ghighinitză & A. Bidu.

1-2

3 Rohseidene Bastkleider fl. 10.50 per Stoff zur kompletten Robe und bessere Qualitäten — sowie **schwarze, weisse und farbige** Seidenstoffe von **45 kr.** bis **fl. 11.65** per Meter — glatt, gestreift, farrirt, gemustert, Damaste etc. (ca 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessius etc.) Porto-und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. und Postkarten 5 fr. Porto nach der Schweiz. **Seiden-Fabrik G. Henneberg** (k. u. k. Hofl.), **Zürich.**

Neapărat de lipsă pentru fiecare familie este Caféua-Malz a lui Kathreiner Kneipp cu gustu de cafea bône.

Acésta este avantajos că pôte înlocui caféua amestecată cu cichorie oferându o cafea hrănitore și gustosă, un escelent surrogat la cafea. De recomandat pentru femei, copii și bolnavi. Păđiți-ve de imitația.

Se află în totu locul. 19-52.) 1/2 Kilo 25 cr.

Dintre tôte hărtiile pentru țigarete este recunoscută de cea mai bună hărtia de țigarete veritabilă franțuzescă

„Le Gloria“

fabricațiunea d-loru **JOSIFU BARDOU & FILS** în PERPIGNAN—PARIS.

60 medalii de aur, 16 diplome de onore mari, 20 diplome „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hărtia, care în fineță și bunătate întrece tôte celelalte hărtii de cigarete ce există.

„Le Gloria“ este numai atunci veritabilă, decă fiecare cărticică pôrtă firma IOSIFU BARDOU & FILS.

„Le Gloria“ se efectuează cu marginele netede seu crestate (perforate).

„Le Gloria“ se efectuează și ca tuburi și adecă într'o calitate neîntrecută de fină.

„Le Gloria“ este de căpătat în Brașov la tôte marchetăniile și băcăniile en-gros, precum și la fiă-care debitantū mai bunū de tutunū.

52.—19

O biboliță

s'au perdut

și se caută de vr'o 10 zile.

Semne esteriore distinctive nu are, nu este nici înfierată, în anulă acesta.

Cel ce o va afla să anunțe la pretura din Bran, (Törösvár) unde va primi o frumoasă recompensă în bani.

Anunciuri

(insertiuni și reclame)

Suntă a se adresa subscrisorului administrațiunii. În cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădemânt, care crește cu câtă publicarea se fece mai de multe-ori.

Administrațiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Audiți

Numai 2 fl. 95 cr. o păreche ghețe de bărbați și 2 fl. 85 cr. ghețe de dame, lucrate solid, și modern din pele de wachs. Cine cumperă 2 părechi ghețe bune și eține capătă dela mine gratis o păreche de pantofi.

și mirativă!

In marele depou de GHETE și PĂLĂRII a lui

I. SĂBĂDEANU

Brașov, strada Porți Nr. 10

A sosită o mare cantitate de ghețe, pentru primăveră și veră din cele mai renumite fabrici, din Viena, Karlsbad și Budapesta de unū fasonū nou și solidū lucrate, lucru de mână nu marfă de mașini, pentru ori și ce etate de felurite fasonē cu prețuri forte ieftine, der numai cu bani gata. Și pălării de bărbați și copii de filzū (păslă) și șepci au sosită acum un bogatū asortimentū.

Notesū prețurile ghetelorū mai multū cautate și anume:

Pentru bărbați.

Ghețe de wachs cu cuie	fl. 2.95 cr.
" " " talpă duplă	" 3.50 "
" " gems Patent și wachs cu besetz	" 3.— "
" " piele de mănūși cu besetz de lacū	" 4.80 "
" " " " forte fine.	" 5.— "
" " " " vițel nat. cu șinore pentru urcatū munții	" 5.50 "
" " de wachs și patent cu șinore pentru urcatū munții	" 4.50 "
" " din Carlsbad de piele de wachs	" 6.50 "
" " " " " " " " cu besetz	" 5.50 "
" " de gems cu besetz	" 4.50 "
" " Chewro franțuzesc cu besetz	" 5.50 "
Pantofi pentru promenade de piele patent	" 3.50 "
" " " " " gems	" 4.— "
" " " " " forte fine de lacū	" 4.50 "
" " " " de piele maro (naturală)	" 2.85 "
" " " " de Drill	" 2.65 "
" pentru chelneri cu talpa de gumă	" 3.50 "
" pentru bicicliști	" 4.— "
" de stofă pentru în casă	" 1.— "
" pentru gimnastică de pânză albă și cafeniă	" —.90 "

Pentru dame.

Ghețe de Wachs și patent	2 fl. 85 cr.
" " " " cu besetz	3 " 25 "
" " gems " " " " " "	3 " 50 "
" de patent cu șinore pentru urcatū munții	3 " 60 "
" " piele de mănūșe cu besetz	4 " — "
" " " " " " de lacū	4 " — "
" " gems cu nasturi	4 " 50 "
" " " " " " " " " " (Debarder)	4 " 80 "
" " Chewro franțuzesci cusute	5 " 50 "
" " " " " " " " " " (polonese)	6 " — "
" " brūnel cusute forma inimei	2 " 90 "
" " " " " " " " " " " "	3 " 25 "
Pantofi de Chewro franțuzesci	4 " — "
" " brūnel pentru promenadă cu cuie	2 " 50 "
" " " " " " " " " " " "	2 " — "
" " piele de mănūși pentru dame bătrâne	1 " 70 "
" " brūnel pentru dame bătrâne	1 " 70 "
" " de piele maro (naturală)	2 " 50 "
" " " " " " " " " " " "	3 " — "
" " " " " " " " " " " "	1 " 80 "
" " de lacū pentru prafū	2 " 50 "
" " de atlasu pentru mirese	2 " 50 "
" " de stofă și piele pentru casă	— " 90 "
" " de pânză albă și cafeniă pentru gimnastică	— " 70 "

Ghețe de copii dela 50 cr. de fete dela 1 fl. 80 cr. în sus. Pălării de bărbați dela 1 fl. 20 cr., Șepci pentru voiage și pentru muncitorii dela 50 cr. și pălării de băeți dela 60 cr. în sus. Se potū afla totdeauna apretura de piele, lacū, lacū auriu, Kidkrème, Olei, Wachs și albituri de cauciucū, cu prețuri forte ieftine. Numai la mine se află Galoci rusesci de St. Petersburg renumiți în tótă lumea. Comande din afară se vor efectua promptū cu rambursă indicându-se mărimea și numărul și calitatea încălțăminte, carī dacā nu se potrivescū, se potū schimba.

985—10.